



Til
Klima- og miljødepartementet

Oslo, 4. august 2020

Høring – forslag til endring i genteknologiloven

Norges BygdekvinneLag viser til Klima- og miljødepartementets forslag til endringer i genteknologiloven sendt på høring 11. mai 2020 og med høringsfrist 5. august 2020.

For Norges BygdekvinneLag med sine 12. 000 medlemmer er det viktig at maten vi spiser i dag og i framtiden skal være trygg og produsert på en bærekraftig måte. Som forbrukere må vi sikres retten til å velge GMO-fri mat og at vi kan ha tillit til det nasjonale lovverket som skal regulere bruken av GMO i matproduksjonen i årene fremover.

Forbrukeres holdning til GMO

I 2020 ble det gjennomført flere undersøkelser for å kartlegge folks holdninger til å ta i bruk GMO i matproduksjonen. Felles for disse er at resultatene viser en skepsis blant forbrukere i Norge og i Europa til å spise mat som er fremstilt ved hjelp av genmodifisering.

Den europeiske forbrukerorganisasjonen (BEUC) har spurt 11 000 forbrukere i 11 land om bærekraftig mat. Funnene viser at forbrukere flest forbinder bærekraftig kosthold med lokal mat produsert uten GMO.

En spørreundersøkelse i regi av GENEinnovate, et samarbeid mellom Norsvin, Geno, AquaGen, Graminor, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Bioteknologirådet, viser at et flertall av de spurte, om de kunne velge, primært ønsker GMO- frie alternativer. Undersøkelsen viser også at et flertall av de spurte har stor tillit til at GMO-produkter godkjent av norske myndigheter er «trygge å spise og trygge for miljøet».

I forbrukerundersøkelsen som Forbruksforskningsinstituttet SIFO, OsloMet har gjennomført på oppdrag fra GMO-Nettverket, viser resultatene at det fortsatt er stor skepsis blant norske forbrukere til at landbruket og oppdrettsnæringen skal ta i bruk GMO. Her svarer nesten halvparten av de spurte at de er negative til salg av GMO i norske butikker. Like mange sier at bruk av GMO kolliderer med deres syn på hva som er en etisk forsvarlig matproduksjon. Av de som svarer at de ikke ville spist GMO-mat svarer 80 prosent at de er mest bekymret for konsekvenser for natur og økosystemer.

Klima- og miljødepartementets forslag til endring i genteknologiloven

I forslaget til høring foreslår departementet å endre genteknologiloven på følgende punkter:

- a) Endring slik at genteknologiloven ikke skal gjelde for produkter som omfattes av legemiddeloven
- b) Endring slik at søknader om klinisk utprøving av GMO-legemidler ikke skal vurderes etter kriteriene samfunnsnytte, bærekraft og etikk

- c) Endring i lovens saklige virkeområde slik at regjeringen i forskrift kan bestemme at visse organismer ikke skal omfattes av genteknologiloven.

Kommentarer

I dag skal det ikke finnes mat med GMO i norske butikkhyller. Det er foreløpig ikke gitt godkjenning fra norske myndigheter til hverken dyrking eller import av GMO til mat og fôr. En viktig grunn til dette er at Norge har en genteknologilov som ikke bare stiller krav til helse og miljø, men også til bærekraft, etikk og samfunnsnytte. Dette er unikt i internasjonal sammenheng og innebærer at norske forbrukere har stor tillitt til det norske GMO-regelverket.

I dag er de genteknologiske metodene i rask endring. Det er en økende interesse nasjonalt og globalt for å ta i bruk nye metoder som genredigering. Argumentene for å ta den i bruk er at man gjennom disse metodene håper å kunne fremstille planter som bedre kan tåle tørke og regn, og andre GMO-er som kan bidra til å løse de utfordringene verden står overfor når det gjelder klima, fattigdom og sult.

Genredigering er imidlertid en ny og kraftfull teknologi der det fortsatt er stor usikkerhet knyttet til mulige konsekvenser for mennesker, dyr og økosystemer.

Som forbrukere og samfunn er det helt avgjørende at man ikke bare har kunnskap og oppmerksomhet rettet mot mulighetene denne teknologien kan gi oss, men også på risikofaktorer ved bruk i produksjon av mat både i Norge og i de landene vi kjøper mat og fôr fra. Det vil derfor være helt nødvendig å ha et solid regelverk som regulerer denne bruken ut ifra flere hensyn, og som vi som forbrukere og samfunn kan ha tillitt til.

Norges Bygdekvinnelag er medlem i GMO-Nettverket. I 2017 ba nettverket om at det ble satt ned et offentlig utvalg som skulle vurdere innføring og bruk av nye genteknologiske metoder. Et slikt bredt sammensatt utvalg vil kunne bidra til økt kunnskap og et styrket beslutningsgrunnlag for lovgivere, forbrukere og markedsaktører. Norges Bygdekvinnelag mener derfor det vil være uheldig om Regjeringen nå foretar endringer i genteknologiloven som på sikt kan innebære en svekkelse av forbrukernes interesser og tilliten til dagens regelverk.

Bruk av genteknologi i matproduksjonen er en viktig forbruker- og samfunnssak. Norges Bygdekvinnelag ber derfor Klima- og miljødepartementet om at det ikke gjøres endringer i genteknologiloven før etter at et bredt sammensatt offentlig utvalg har utarbeidet en NOU, og etter at en slik utredning har vært på offentlig høring.

Norges Bygdekvinnelag viser til høringsuttalelsen fra GMO-Nettverket hvor det foreligger en nærmere redegjørelse for hvorfor departementets forslag til endring i loven bør stilles i bero i påvente av en offentlig utredning.

Beste hilsen,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Jorun Henriksen
Leder
Norges Bygdekvinnelag

Unni J. Skadsem
Nestleder
Norges Bygdekvinnelag